

A kifinomult gonoszság megtestesítője - Malkovich Magyarországon

2012 március 27. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Ünnepelt író és pszichopata sorozatgyilkos – ez volt Johann Jack Unterweger, akit sokan, főleg nők, a mai napig ártatlannak tartanak Ausztriában. Rajongói köre még mindig nem felejtette el. John Malkovichot évekig

foglalkoztatta ennek a szemfényvesztőnek a története.

Először filmet akart róla forgatni, végül egy különös kísérleti előadás született az osztrák gyilkos életéről. John Malkovich Budapesten Unterwegerként a hazai kulturális viszonyokról is szót ejtett vasárnap este. És örült, hogy nem az Új Színházban kellett fellépnie.

Unterwegert 1976-ban csukták le, tizenöt év börtönt kapott egy nő meggyilkolásáért. Cellája magányában könyvet írt kisiklott életéről, gyerekkora keserveiről. A Purgatórium óriási sikert aratott. A bécsi értelmiségiek – többek között Elfriede Jelinek és Günter Grass – mindent megmozgattak azért, hogy szabadon engedjék. Kurt Waldheimtől, az akkori miniszterelnöktől kértek kegyelmet Unterwegernek. Pillanatok alatt ünnepelt sztárró lett, újságíróként kezdett dolgozni. Aztán hat hónappal később brutális gyilkolásba kezdett. 1990 és 1993-között tizenegy prostituáltat ölt meg az áldozatok saját melltartójával Bécsben, Prágában és Los Angelesben. Ezalatt könyve az iskolákban már tananyaggá lett. De pedig Los Angelesben kiküldött újságíróként saját gyilkosságairól tudósított. Egy véletlen folytán hozták összefüggésbe az esetekkel, kilenc nő meggyilkolását 1994-ben végül rá is bizonyították, de az ítélethirdetés éjszakáján zárkájában cipőfűzőjével felkötötte magát. Ugyanazzal a technikával, ahogy áldozatait a halálba küldte.

Az előadás John Malkovich nélkül vagy más színésszel nem is működne

Fotó: theinfernalcomedy.org / Nathalie Bauer

John Malkovich, Martin Haselböck, az Orchester Wiener Akademie és a Musica Angelica művészeti vezetője, valamint Michael Sturminger író együttesük előadásából született Pokoli vígjáték – Egy sorozatgyilkos vallomása előadást 2009-ben mutatták be Bécsben. A Budapesti Tavasz Fesztivál jóvoltából most a magyar közönség is láthatta a formabontó előadást.

Halála után, saját könyvbemutatóján idézi vissza életét Unterweger, a gyerekkorát és az anyját, aki elhagyta. A sorozatgyilkosságokat persze a gyerekkori traumával nem lehet megmagyarázni. És sokáig nem lehet eldönteni, hogy Malkovichot vagy az általa megformált Unterwegert látjuk-e. Ki az, aki menedzserére panaszkodik, hogy kísérőként melléjük adott egy zenekart meg két szopránt. A dadogással küzdő, félelmetes tekintet? Malkovich/Unterweger hozzáteszi: különben is borzasztóan utálja a komolyzenét, mert az csak agresszívvá teszi. De épp ez a határátlépés a Pokoli vígjáték lényege: az első pillanattól az utolsóig a valóság és a fikció között egyensúlyoznak a szereplők. Hisz erről szólt Jack élete is. Malkovich monológjait Beethoven, Haydn, Mozart és Weber áriái szakítják meg. A két énekesnő, Kirsten Blaise és Marie Arnet a férfi életében szerepet játszó nőket – az anyát, a szerelmet, a meggyilkolt utcalányokat – jelenítik meg. A női lelkek vívódásai, kiszolgáltatottságuk, szerelmük, fájdalmuk van ezekben a betétekben belesűrítve.

A Pokoli vígjáték fekete humorú, a nézőt sokszor palira vevő előadás

Fotó: theinfernalcomedy.org / Olga Martschitsch

Végül saját maga áldozata lesz Unterweger: életének, tetteinek igazságát akarja feltárni, de ez képtelenség. Könyvében is csak üres lapok árválkodnak. „Épp annyira vágyom az igazságra, mint ti” – öngyilkossága előtt ennyit üzent az utókornak. Soha nem volt képes igazat szólni, még saját önéletrajzát is kiszínezte, hogy eladhatóbbá váljon. Nem akart mást, csak híres lenni, szürke senkiből valakivé válni. Számára ez volt a legkönnyebb út a hírnévhez.

Malkovich a túlságosan megszokott zsenialitással formázza meg az elvetemült, bárkit megnyerni képes túltalajt: maga a kifinomult gonoszság. Szuggesztív játékos, aki ezzel teljesen tisztában is van – provokálja a nézőt, megbabonázza és nem ereszt. Az előadás nélkül vagy más színésszel nem is működne. A Pokoli vígjáték fekete humorú, a nézőt sokszor palira vevő előadás, amelyben csak pillanatokra engedik éreztetni Unterweger kegyetlenségét, a felszín alatt feszülő agressziót, dühöt és kéjt.

És külön is készültek egy kis improvizációs betéttel a magyar közönségnek. A hazai színházi és politikai viszonyokat kezdték ki: Malkovich Unterwegerként nemegyszer hangsúlyozta, mennyire örül neki, hogy menedzsmentje rábeszélte, ne az Új Színházban, hanem a Vígszínházban lépjen fel. Ez az előadás oda úgyis túl dekadens lett volna, na persze osztrákként oda be sem léphetne, hisz abban a színházban csak a magyarokat fogadják tárt karokkal.

Az utolsó ária közben Malkovich precízen csomózza oda kötelét a színpad közepén álló asztalhoz, a zenekari tagok székéhez, majd felül az asztalra, nyakára akasztja a hurkot, és rémisztő haláltusába kezd. Váratlanul felpattan, nehogy már azt higgyük, hogy nyílt színen lesz öngyilkos...

Hülyének néz minket, ahogy Unterweger tette életében a körülötte lévő emberekkel.

mno.hu - Makrai Sonja

Ajánló
